

Rådets slutsatser om arbetet med att motverka covid-19-krisen på utbildningsområdet

(2020/C 212 I/03)

EUROPEISKA UNIONENS RÅD,

SOM FRAMHÅLLER ATT

1. covid-19-pandemin har påverkat och satt en helt ny press på utbildningssystemen i hela världen och inom hela EU; den har lett till stora förändringar i vårt sätt att lära, undervisa, kommunicera och samarbeta inom och mellan våra utbildningssamhällen; detta har haft konsekvenser för studerande ⁽¹⁾ och deras familjer, för lärare, utbildare och ledare för utbildningsinstitutioner, liksom för samhället i stort,
2. medlemsstaterna och utbildningsinstitutionerna sedan pandemin bröt ut har gjort avsevärda insatser för att säkerställa säkerheten och välbefinnandet för studerande och personal och för att lärandet och undervisningen ska kunna fortsätta, i syfte att skydda rätten till utbildning,
3. majoriteten av medlemsstaterna som en beredskapsåtgärd har beslutat att i stor omfattning fysiskt stänga utbildningsinstitutioner, samtidigt som de snabbt har mobiliserat alternativa möjligheter och stöd till lärande och undervisning på distans, särskilt digitala lösningar; denna omställning har medfört olika utmaningar för medlemsstaternas utbildningssystem och aktörer, i synnerhet för de studerande och deras familjer och för lärare och utbildare, men den har också gett dem värdefulla erfarenheter när det gäller lärande och påskyndat utbildningsinstitutionernas fortsatta digitala omvandling,
4. det under dessa exceptionella omständigheter har förekommit ett beaktansvärt samarbete mellan medlemsstaterna, som under krisen har visat prov på solidaritet och ömsesidigt stöd genom att regelbundet utbyta information om den nationella situationen och om utmaningar och förutsedda eller redan genomförda åtgärder och planer, samt genom att öppet utbyta utbildningsresurser, när detta varit möjligt,

SOM ÄR MEDVETET OM ATT

5. fokus i början av krisen, då utbildningsinstitutionerna i majoriteten av medlemsstaterna fortfarande bedrev reguljär verksamhet, låg på frågan om hur de studerandes och lärarnas säkerhet skulle säkerställas, bland annat genom inrättande av skydds- och hygienåtgärder och genom tillhandahållande av information och vägledning, i samarbete mellan nationella utbildningsmyndigheter och hälsomyndigheter,
6. medlemsstaterna, utbildningsinstitutionerna och de berörda aktörerna, allt eftersom situationen har utvecklats och de flesta medlemsstater i allt större omfattning fysiskt stängt sina utbildningsinstitutioner, för att säkerställa att lärandeprocessen kan fortsätta har gjort avsevärda insatser för att anpassa och utarbeta utbildningsinnehåll och säkerställa att det kan användas i distansundervisning; stöd för detta har tillhandahållits genom lämpliga riktlinjer, kombinerat med följsam ledning, kontinuerlig övervakning, fortlöpande förbättringar samt anpassningar av lagstiftningen, i överensstämmelse med nationella omständigheter; i detta hänseende kan utgångspositionerna ha varierat mellan medlemsstaterna, liksom mellan utbildningsinstitutionerna, vad avser utbildningssystemens digitala beredskap, bland annat när det gäller tillgången till verktyg och material för digitalt lärande och lärares och utbildares beredskap för att undervisa på distans,
7. en av de största utmaningarna har varit frågan om att säkerställa inkludering och lika tillgång till distansutbildning av god kvalitet; vissa studerande, liksom lärare, utbildare och familjer, kan sakna digitala färdigheter och tillgång till teknik och internet, vilket kan utgöra ett stort hinder, särskilt för studerande från mindre gynnade miljöer och från landsbygdsområden, avlägsna områden och starkt urbaniserade områden; det finns också studerande med särskilda utbildningsbehov som behöver rådgivning och extra stöd under inläringen; vidare har stängningen av

(1) I detta dokument används termen *studerande* i vid bemärkelse och omfattar alla som deltar i någon form av utbildning oavsett nivå, t.ex. förskoleverksamhet och barnomsorg, grundskola och gymnasium, yrkes- och vidareutbildning, vuxenutbildning och högre utbildning.

utbildningsinstitutioner inneburit extra stora utmaningar för socioekonomiskt missgynnade studerande som oftare än andra lever i hushåll som inte är gynnsamma för hemstudier eller som vanligtvis har rätt till gratis skolmåltider, liksom för studerande som löper risk att lämna skolan med högst grundskoleutbildning,

8. utbildningsinstitutioner är något mer än bara platser där människor studerar och undervisar – de är också trygga miljöer som ger en känsla av struktur och gemenskap och som ger möjligheter till social samvaro; med tanke på den oro och stress som orsakas av rädslan för pandemin och den sociala isoleringen, som är särskilt svår för personer som är utsatta för eller riskerar att utsättas för våld i hemmet, har det varit viktigt att nå ut och erbjuda psykologiskt och känslomässigt stöd, för att säkerställa att de studerande, deras familjer, lärare och utbildare mår bra både fysiskt och psykiskt,
9. lärare och utbildare har varit tvungna att snabbt ställa om från undervisning med fysisk närvaro till distansundervisning; eftersom inte alla lärare och utbildare ⁽²⁾ hade erfarenhet, självförtroende, kunskaper, färdigheter och kompetens i den omfattning som krävs för att kunna organisera och tillhandahålla distansundervisning på ett effektivt sätt, har det dessutom funnits behov av riktad fortbildning; deras engagemang har ofta sträckt sig längre än till att ge lektioner och har omfattat ytterligare insatser för att säkerställa att de studerande gör framsteg och mår bra; behovet av snabb anpassning till den nya arbetsmiljön kan ha medfört en ökad arbetsbelastning, som påverkat balansen mellan arbete och privatliv; under dessa omständigheter har lärare, utbildare och stödpersonal visat ett engagemang, en kreativitet och en beredvillighet för samarbete, gemensamt skapande och peer learning som väcker beundran,
10. den digitala utbildningen, även om omställningen till digital undervisning och digitalt lärande har varit mycket viktig för att möjliggöra en fortsatt inlärningsprocess, inte helt kan ersätta högkvalitativ undervisning och inläring med fysisk närvaro; dessutom var den plötsliga övergången till digital undervisning och digitalt lärande i många fall en beredskapsåtgärd snarare än ett planerat optimalt tillhandahållande av omfattande digital distansutbildning; vissa lärare och utbildare undervisade via nätet för första gången och även om deras förmåga till anpassning och omställning är lovvärd bör den digitala undervisning och det digitala lärande som genomförts till följd av covid-19 – om än av stort värde – inte nödvändigtvis ses som en allmän standard för digital distansutbildning,
11. det har funnits behov av ökat samarbete mellan de studerandes familjer och lärare och utbildare, och av ett starkare engagemang för att möjliggöra distansutbildning; för föräldrar och vårdnadshavare som arbetar hemifrån har det varit krävande att kombinera arbetsuppgifterna med undervisningsstöd för barn och barnomsorgsuppgifter; för föräldrar och vårdnadshavare som inte har kunnat arbeta hemifrån har det inneburit ytterligare en utmaning att hitta barnomsorg för mindre barn,
12. tillhandahållandet av de praktiska delarna av läroplanen utgör en särskild utmaning inom distansutbildningen, vilket är extra relevant inom yrkesutbildningen, där det praktiska lärandet utgör en stor del av läroplanen; studerande som genomgår yrkes- och vidareutbildning kan därför ha missgynnats mer än andra med tanke på att krisen har haft konsekvenser för många arbetsgivare som deltar i arbetsplatsförlagt lärande och lärlingsutbildningar; då lärlingar i vissa fall är beroende av betalning och ersättning från arbetsgivare har detta påverkat deras försörjningsmöjligheter,
13. vuxenstuderande, särskilt de som är lågutbildade, ibland saknar de digitala färdigheter som krävs för att delta i digital utbildning, vilket kan påverka deras möjligheter till kompetensutveckling och omskolning,
14. en av de största utmaningarna har varit att hantera bedömning och betygsättning, och vissa medlemsstater har uppmuntrat en inriktning på formativ bedömning och beaktande av olika inlärningsförhållanden; detta hänger ihop med utmaningen att ordna så att skolåret och det akademiska året kan slutföras på ett effektivt sätt, vilket är särskilt viktigt när det gäller examina och slutbetyg eftersom det påverkar antagningen på olika utbildningsnivåer; i detta avseende kan informationsutbyte, samarbete och dialog mellan berörda utbildningsaktörer, inbegripet myndigheter med ansvar för kvalitetssäkring och kvalitetskontroll och arbetsmarknadens parter, ligga till grund för en användbar samordnad strategi, vilket kan vara särskilt användbart när man fattar beslut om krav för antagning vid institutioner för högre utbildning, med vederbörlig hänsyn till deras autonomi och till nationella förhållanden

(2) Enligt OECD:s Talis-undersökning (2018) känner mindre än 40 % av lärarna sig väl förberedda för att använda IKT i undervisningen.

15. pandemin också har påverkat möjligheterna till rörlighet i utbildningssyfte, inom Europa och internationellt; eftersom många utbildningsinstitutioner har stängts har studerande som deltar i utbytesprogram stött på olika svårigheter när det gäller kontinuiteten i deras utbytesperiod, tillgången till bostad och hälso- och sjukvård, rätten till bidrag och stipendier och möjligheten att återvända till hemlandet; studerande som deltar i utbytesprogram kan också ha ställts inför socioekonomiska svårigheter om familjen förlorat inkomster till följd av den arbetsmarknadskris som covid-19-pandemin orsakat,
16. många verksamheter i projekt inom Erasmus+ och Europeiska solidaritetskåren har senarelagts eller ställts in och virtuellt samarbete har uppmuntrats i fall där utbyten varit planerade,
17. det är viktigt att nuvarande investeringsprioriteringar, utöver de nödvändiga investeringarna för att åtgärda krisens hälsomässiga och socioekonomiska konsekvenser, inriktas på utbildning; i detta avseende är det mycket viktigt att erkänna att kvalitetsutbildning på ett avgörande sätt bidrar till medborgarnas välbefinnande och personliga och yrkesmässiga utveckling liksom till samhällets och ekonomins resiliens, och att den har stor betydelse för återhämtningen; det är nödvändigt att ta detta i beaktande vid utarbetandet av återhämtningsplanen för Europa,

SOM KONSTATERAR ATT

18. medlemsstaterna och deras utbildningsinstitutioner för att klara av dessa utmaningar och beroende på nationella förhållanden snabbt måste införa ett antal åtgärder, såsom att
 - på nationell nivå och/eller institutionsnivå utarbeta och dela utbildningsinnehåll och utbildningsmaterial av god kvalitet liksom rutiner som fungerar väl vid distansutbildning,
 - stödja virtuella lärandemiljöer och möjliggöra användningen av befintliga plattformar för nätbaserat lärande (eller utveckla nya) samt användningen av verktyg för samarbete i grupp,
 - använda tv och andra medier för att tillhandahålla utbildningsinnehåll,
 - utarbeta en uppsättning riktlinjer och instruktioner för deltagande i distansutbildning och tillhandahållande av distansundervisning, exempelvis om säker användning av digitala verktyg och nätbaserad bedömning,
 - tillhandahålla riktade möjligheter till yrkesmässig utveckling för lärare och utbildare och andra pedagoger,
 - kartlägga vilka studerande som inte kan delta i distansundervisning och nå ut till dem genom att tillhandahålla nödvändig utrustning och tillgång till internet, särskilt för personer från geografiskt isolerade eller socioekonomiskt missgynnade områden och miljöer, och dela ut tryckt utbildningsmaterial när så krävs,
 - tillhandahålla riktat stöd för studerande med särskilda utbildningsbehov,
 - underlätta tillgången till digitalt innehåll på bibliotek,
 - tillhandahålla måltider för studerande från socioekonomiskt missgynnade miljöer,
 - erbjuda olika former av psykologiskt stöd för studerande, familjer, lärare och utbildare,
 - säkerställa att det finns barnomsorg för mindre barn till föräldrar och vårdnadshavare som inte har kunnat arbeta hemifrån, särskilt arbetstagare som spelar en central roll inom kritiska sektorer som hälso- och sjukvårdstjänster,
 - tillhandahålla olika typer av stöd för studerande som reser iväg på respektive återvänder från utbytesprogram i utlandet,
 - regelbundet tillhandahålla information för studerande, lärare och utbildare, utbildningsinstitutioner, familjer och andra berörda parter,
 - utveckla samarbete med lokala och regionala myndigheter och icke-statliga organisationer, samt med företag, inbegripet telekomföretag, internetleverantörer och förläggare, som i vissa fall avgiftsfritt har tillhandahållit material och verktyg,
 - stödja och om möjligt stimulera fysisk utbildning och aktivitet, med beaktande av säkerhetsåtgärder.

19. kommissionen som svar på covid-19-krisen skapade möjligheter till ökad flexibilitet vid genomförandet av Erasmus +-programmet, vilket kompletterades med praktiska råd till deltagare i Erasmus+ och nationella organ, och dessutom, utöver de insatser som gjorts inom rådet, främjade ytterligare möjligheter till samarbete och informationsutbyte mellan medlemsstaterna,
20. det nu, när situationen ska normaliseras och de restriktiva åtgärderna kan komma att hävas till följd av hälso- och sjukvårdsmyndigheternas rekommendationer, uppstår fler frågor som gäller öppnandet av utbildningsinstitutioner och företag som tillhandahåller arbetsplatsförlagt lärande, inbegripet relaterade organisatoriska åtgärder och säkerhetsåtgärder, särskilt sådana som har att göra med social distansering, sanitet och hygien; några av utmaningarna i detta sammanhang gäller tillräckliga personalresurser liksom utbildningsanläggningarnas beredskap och hållbarhet, i synnerhet deras lämplighet för genomförandet av de nödvändiga åtgärderna,

UPPMANAR MEDLEMSSTATERNA ATT, MED VEDERBÖRLIG HÄNSYN TILL SUBSIDIARITETSPRINCIPEN OCH I ÖVERENSSTÄMMELSE MED NATIONELLA FÖRHÅLLANDEN,

21. fortsätta att sinsemellan utbyta information, erfarenheter och bästa praxis om hur utbildningen bäst kan anpassas till situationen, beroende på den fortsatta utvecklingen av covid-19-krisen, bland annat när det gäller olika åtgärder för att öppna utbildningsinstitutionerna igen, säkerställa rättvisa, främja de studerandes och personalens välbefinnande och tillhandahålla psykologiskt stöd samt i detta avseende verka för ett effektivt och konsekvent informationsflöde och maximalt utnyttja befintliga nätverk,
22. i samband med att utbildningsinstitutioner åter öppnas och i enlighet med lokala, regionala och nationella förhållanden vidta nödvändiga åtgärder för att sörja för säkerheten för studerande och lärare, vilket inbegriper lämpliga sanitära förhållanden och hygienförhållanden, samt återuppta undervisningsverksamhet med fysisk närvaro, samtidigt som lika möjligheter säkerställs,
23. på grundval av de erfarenheter som gjorts hittills under covid-19-krisen och med tanke på krisens potentiella långvariga inverkan på utbildningen i framtiden, undersöka innovationsmöjligheter och genomföra ytterligare insatser för att påskynda den digitala omvandlingen av utbildningssystemen och, när så krävs, förstärka utbildningsinstitutionernas digitala kapacitet och minska den digitala klyftan,
24. med beaktande av de erfarenheter som gjorts under covid-19-krisen stödja en vidareutveckling av lärares och utbildares digitala färdigheter och digitala kompetens, i syfte att underlätta undervisning och bedömning i digitala lärandemiljöer,
25. med vederbörlig hänsyn till institutionernas autonomi undersöka möjligheten att integrera högkvalitativ digital undervisning som en del av utbildningsutbudet på alla nivåer och inom alla typer av utbildning och i detta sammanhang uppmärksamma de digitala verktygens lämplighet i förhållande till de studerandes ålder och särskilda behov, liksom efterlevnaden av dataskyddsregler, sekretess, etiska hänsynstaganden, säkerhetskrav och cybersäkerhetskrav,
26. undersöka möjligheterna att förstärka undervisning och lärande genom övervakning och utvärdering baserad på utvinning av utbildningsdata med fokus på befintliga data, lärandeanalys och användning av artificiell intelligens, med vederbörlig uppmärksamhet på efterlevnaden av den allmänna dataskyddsförordningen (EU) 2016/679,
27. samtidigt som man tillhandahåller möjligheter till lärande på distans, digitalt lärande och blandat lärande, ägna ytterligare uppmärksamhet åt att lika möjligheter och fortsatt tillgång till högkvalitativ utbildning för studerande i alla åldrar säkerställs, samtidigt som man sörjer för kvalitet och uppmärksamhet till validering och erkännande av förvärvade utbildningsresultat, bekräfta rätten till utbildning och i detta sammanhang ägna särskild uppmärksamhet åt att förhindra att fler elever lämnar skolan med högst grundskoleutbildning till följd av covid-19-krisen,

28. för att mildra covid-19-krisens negativa inverkan på den fysiska gränsöverskridande rörligheten och relaterat samarbete, uppmuntra användningen av virtuella möjligheter till rörlighet och samarbete,
29. samarbeta för att undanröja covid-19-relaterade hinder för gränsöverskridande rörlighet i utbildningssyfte, med beaktande av olika strategiers möjliga konsekvenser när det gäller bedömning, eventuellt senarelagda eller inställda examina och senarelagda antagningar, som kan inverka negativt på möjligheterna till rörlighet i utbildningssyfte under följande år,
30. samarbeta för att säkerställa utbildningsmöjligheter för studerande som dagligen pendlar mellan angränsande medlemsstater, särskilt vid förlängd stängning av gränsen,
31. stödja vidareutvecklingen av digital infrastruktur och digitala färdigheter och digital kompetens genom att utnyttja den finansiering som är tillgänglig inom ramen för unionens program och fonder, särskilt Erasmus+-programmet, Europeiska solidaritetskåren, de europeiska struktur- och investeringsfonderna, stödprogrammet för strukturreformer och deras efterföljare, samt det nya programmet för ett digitalt Europa

OCH UPPMANAR KOMMISSIONEN ATT, I ENLIGHET MED DESS BEFOGENHETER OCH MED VEDERBÖRLIGT BEAKTANDE AV SUBSIDIARITETSPRINCIPEN,

32. bedriva forskning och sprida resultat om konsekvenserna av covid-19-pandemin och tillvaratagna erfarenheter på olika utbildningsnivåer, med fokus på lärande och undervisning på distans och den digitala kapaciteten i medlemsstaternas utbildningssystem, som en resurs för att förstärka det evidensbaserade beslutsfattandet på nationell nivå och samarbetet på unionsnivå, för att kunna bygga upp resiliens och beredskap för snabba, effektiva och lämpliga åtgärder vid framtida kriser,
33. vid utarbetandet av ett förslag till återhämtningsplan för Europa, ta hänsyn till den potential till omvandling som utbildningen har som drivkraft bakom en lyckad återhämtning och till behovet av investeringar i utbildning, särskilt när det gäller digital utbildning, inbegripet infrastruktur och digitala färdigheter,
34. stödja medlemsstaterna när det gäller att möjliggöra investeringar i hållbar utbildningsinfrastruktur i linje med den europeiska gröna given och samtidigt ta hänsyn till den kapacitet som behövs för att säkerställa säkerhet och nödvändiga organisatoriska åtgärder som svar på covid-19-krisen,
35. vid utarbetandet av det europeiska området för utbildning, tillsammans med den strategiska ramen för europeiskt utbildningssamarbete efter 2020, den nya handlingsplanen för digital utbildning och den uppdaterade kompetensagendan för Europa, ta hänsyn till de erfarenheter som tillvaratagits från covid-19-krisen vad gäller den digitala omvandlingen av utbildningssystemen, med särskild uppmärksamhet på kvalitet och samhällsutmaningar såsom säkerställande av inkludering, tillhandahållande av lika möjligheter, främjande av sammanhållning och bekämpning av desinformation,
36. fortsätta att underlätta utbyten om utmaningar och åtgärder som vidtagits av medlemsstaterna, bland annat genom att sammanlänka samt förbättra tillgången till och tillgängligheten för databaser med öppna utbildningsresurser, i syfte att underlätta utbyte av metoder, verktyg och material för lärande på distans; i detta sammanhang bygga vidare på befintliga möjligheter, t.ex. de som är tillgängliga via eTwinning, School Education Gateway och webbplattformen för vuxenutbildning i Europa (Epale); främja användningen av verktyg för självbedömning såsom Selfie och HEInnovate för att stödja den digitala kapaciteten och omvandlingen av skolor och institutioner för högre utbildning,
37. presentera och sprida ytterligare praktisk information till medlemsstaterna om möjligheten att finansiera behov inom utbildningssystemen och lindra konsekvenserna av covid-19-pandemin genom investeringsinitiativen mot effekter av coronaviruset (CRII och CRII+) och andra lämpliga finansieringsmekanismer,
38. fortsätta att regelbundet utbyta information med berörda aktörer och genomförandeorgan för Erasmus+ och Europeiska solidaritetskåren om möjligheterna till flexibla arrangemang för genomförandet av rörlighet i utbildningssyfte och projekt mot bakgrund av covid-19-krisen,

39. tillsammans med medlemsstaterna undersöka olika sätt att ta itu med de mest akuta behoven under perioder då den fysiska rörligheten är begränsad genom att tillåta flexibilitet för omfördelning av outnyttjade medel mellan Erasmus+-åtgärder, när så är lämpligt,
 40. stödja medlemsstaterna i vidareutvecklingen av praxis för och möjligheter till digital utbildning, liksom i arbetet med att ta itu med covid-19-krisens konsekvenser för de mest utsatta grupperna av studerande, genom att använda tillgängliga möjligheter inom Erasmus+,
 41. sprida och främja användningen av relevant material och relevanta verktyg, inbegripet erfarenheter av virtuellt samarbete, som resulterat av projekt inom Erasmus+ och Europeiska solidaritetskåren och verksamheter inom europeiska och nationella koalitioner för digitala färdigheter och sysselsättning, som i en anda av solidaritet mellan medlemsstaterna kan ge ytterligare användbart stöd i hanteringen av covid-19-krisen,
 42. i samarbete med medlemsstaterna och med vederbörlig hänsyn till institutionell autonomi och nationella förhållanden påbörja arbetet med åtgärder för att undanröja covid-19-relaterade hinder och åter börja tillvarata möjligheterna till gränsöverskridande rörlighet i utbildningssyfte i covid-19-krisens efterdyningar, bland annat genom att tillhandahålla tydliga riktlinjer om hur möjligheter till rörlighet i utbildningssyfte kan underlättas inom ramen för Erasmus+,
 43. främja virtuell rörlighet och virtuellt samarbete av hög kvalitet och stödja utvecklingen av blandad rörlighet inom ramen för Erasmus+-programmet, med beaktande av det faktum att virtuell rörlighet, även om den inte kan ersätta fysisk rörlighet, fyller en viktig kompletterande funktion,
 44. i nära samarbete med internationella organisationer som Europarådet, Unesco och OECD tillhandahålla och sprida information om hur covid-19 påverkar utbildningen.
-